

культурних потреб та інтересу до удосконалення культури спілкування, визначення свого місця в діалозі культур, а також розвиток культурного самопізнання. Отже, загальнокультурний рівень особистості залежить від таких чинників: професійно-педагогічної культури, соціально-психологічної культури, інтелектуальної культури, інформаційної культури, мистецької культури.

Література:

1. Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/>.

2. Національна доктрина розвитку освіти. Затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 р., № 347/2002. *Професійно-технічна освіта*. 2002. № 3.

3. Філіпчук Г.Г. Громадянське суспільство: освіта, етнокультура, етнополітика. Чернівці : Зелена Буковина, 2002. 488 с.

УДК 316

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ І ПРОФЕСІЙНІ НАВИЧКИ СТУДЕНТІВ-ЕКОНОМІСТІВ

*Непран А. В., к.е.н, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

В сучасних умовах ринок праці, для якого характерними рисами є гнучкість, змінність, посилення інноваційної складової, ставить нові вимоги для майбутніх фахівців. Крім вимог професійного рівня, до майбутніх фахівців пред'являються вимоги, зокрема, необхідність

безперервної самоосвіти, володіння навичками ділової комунікації, здатність приймати самостійні рішення в стандартних і нестандартних ситуаціях, здатність збирати та оброблювати різноманітні ресурси інформації, результативно діяти в кризових ситуаціях. Отже, необхідно визначити ті освітні цілі та задачі, професійної освіти, при наявності яких знання є необхідною, але не достатньою умовою формування особистих навичок майбутніх фахівців.

Майбутній фахівець, який буде працювати в сфері економіки, повинен володіти визначеними професійними компетентностями, які в визначають його професію. Професійна компетентність можна розглядати як систему, складовими частинами якої є професійні знання, вміння та навички, професійні психологічні риси, якими повинен володіти майбутній фахівець.

Щоб майбутній фахівець відповідав визначенню «професійно-компетентний спеціаліст», він повинен вміти реалізовувати на практиці знання, вміння та навички, які отримані під час навчання. Для спеціалістів в сфері економіки можна виділити декілька професійних компетенцій, якими повинні володіти майбутні випускники економічних факультетів.

Не залежно від професійного спрямування, майбутні фахівці повинні вміти здійснювати розрахунково-економічну діяльність, основними складовими якої є: збір та аналіз висхідних даних; використання нормативної бази; розрахунок на основі типових методик економічних показників, які характеризують різні аспекти виробничо-господарської діяльності підприємства.

В професійну компетентність економіста необхідно включити компетенції розробки календарних та річних планів матеріально-технічного забезпечення підприємства. В Стандарті МОН за спеціальності «051 Економіка» [1] вони відсутні. З цією метою майбутній фахівець повинен вміти визначати потребу підприємства та його структурних

підрозділів в різного роду матеріальних ресурсах (в сировині, паливі, матеріалах, напівфабрикатах, обладнанні та ін.), складати баланси матеріально-технічного забезпечення (за окремими видами матеріалів), та встановлювати терміни їх поставки. В компетенцію спеціаліста входить вміння складати заявки на матеріальні ресурси, обґрунтовувати розрахунками заходи щодо впровадження заходів із підвищення економічної ефективності використання матеріальних ресурсів. Крім того, в обов'язки економіста входить контроль за виконанням постачальниками договірних зобов'язань, кількістю та якістю матеріалів, які надходять на підприємство, та готової продукції (відповідність якості, комплектності та ін.).

В сучасних умовах успішна діяльність будь-якого підприємства (виробничого чи торговельного) у значній мірі залежить від успішності роботи з матеріально-технічного забезпечення. Робота щодо забезпечення підприємства всіма необхідними для його виробничої діяльності матеріальними ресурсами здійснюється економістом з матеріально-технічного забезпечення.

Слід зазначити, що деякі компетентності з матеріально-технічного забезпечення формуються за дисциплінами «Бізнес-планування» (або «Планування діяльності підприємства») та «Логістика». Проте вважаючи на складність, обсяг та роль матеріально-технічного забезпечення в діяльності підприємства, вважаємо це недостатнім.

Враховуючи сучасні тенденції, що характеризують посилення професійної складової підготовки, заслуговує на увагу процес формування професійних компетентностей в сфері матеріально-технічного забезпечення підприємства. Зазначимо, що професійне самовизначення для майбутніх фахівців є складним і тривалим процесом. В процесі самовизначення перед майбутнім фахівцем постає проблема з відсутністю комплексних та ґрунтовних знань з даної сфери господарської діяльності.

Удосконалення навчального процесу в вузі дасть можливість набути майбутнім фахівцям з економіки компетентностей в даній сфері економічної діяльності підприємства.

Література:

1. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність: 051 «Економіка»: наказ Міністерства освіти і науки України від 13.11.2018 р. № 1244.

УДК 37.01

**ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНЖИНІРИНГ ГІРНИЧИХ
МАШИН ТА КОМПЛЕКСІВ ДЛЯ ПІДВОДНОГО ВИДОБУТКУ
КОРИСНИХ КОПАЛИН»**

*Бондаренко А.О., д.т.н., професор
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»*

Навчальна дисципліна «Інжиніринг гірничих машин та комплексів для підводного видобутку корисних копалин» викладається для магістрів спеціальності «133 Галузеве машинобудування» на кафедрі інжинірингу та дизайну в машинобудуванні Національного технічного університету «Дніпровська політехніка». Відповідно до освітньо-професійної програми «Гірничі машини та комплекси» дисципліна має статус обов'язкової і має обсяг 5 кредитів ECTS. Викладання дисципліни «Інжиніринг гірничих